

KOORGEL EIDE

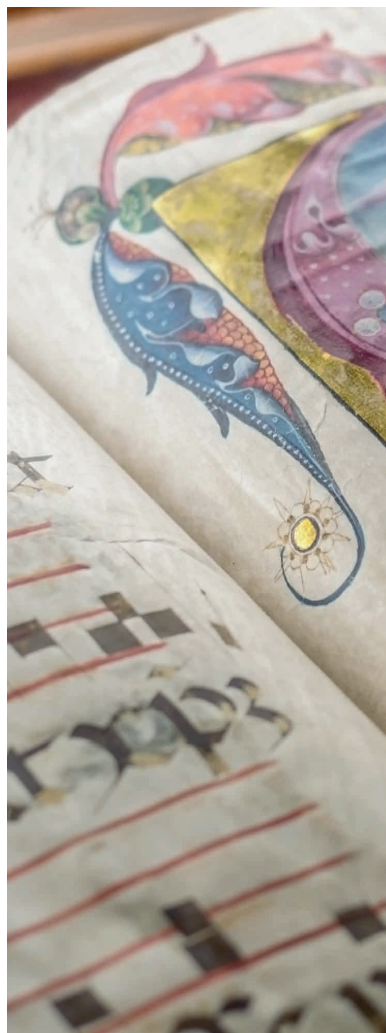
Uitgave van de Sint-Gregoriusvereniging in het bisdom Roermond

nummer 34 | september 2021

INHOUDSOPGAVE:

Prelude	1
Van het secretariaat	2
Enige achtergronden bij de introïtus van Maria Tenhemelopneming	3
‘De liturgie is niemands speeltje’	9
Toelichting DO-UT-DES Muziekbladen	11
DO-UT-DES Muziekbladen	
Zingend onderweg - bedevaart	17
Duwen en trekken	22
Vanaf de orgelbank	22
Liturgische vorming 2021 - 2022	27

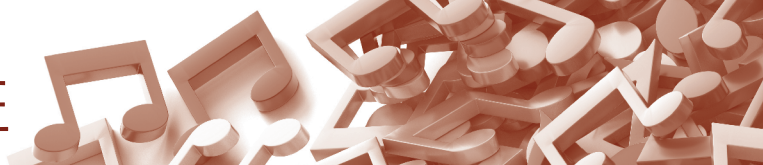
REDACTIE:

Ad Voesten
Vic. Drs. E. Smeets
Marian Verstappen (secr.)

E-mail:
koorgeleide@gmail.com

Postadres:
Postbus 470, 6040 AL Roermond

PRELUDE

Mogen we weer zingen met het voltallige kerkkoor? Dat is de vraag die ons op het moment dat deze inleiding geschreven wordt bezighoudt. De cijfers geven aanleiding tot hoop. Het moet er toch weer een keer van komen? Eind augustus weten we meer. De bisschoppen nemen dan weer een besluit over hoe verder met de coronamaatregelen in de kerk. Wat dat besluit ook zal zijn we blijven in het belang van de gezondheid van iedereen voorzichtig en geduldig.

Een ding weten we zeker. Er valt straks weer veel te bouwen in de koorwereld. Elkaar weer opnieuw enthousiast maken in een nieuwe anderhalvemetersamenleving. En dat enthousiasme uitdragen om nieuwe leden welkom te kunnen heten. Misschien op zoek naar een nieuwe dirigent en organist. Of durven we de uitdaging aan om een koorlid op te leiden en de leiding te geven? Kortom werk aan de winkel! Eigenlijk is er niets veranderd!

De redactie.

Het volgende nummer van Koorgeleide verschijnt in december. Kopij kunt u inleveren vóór **15 november** bij: **koorgeleide@gmail.com** of SGV in het Bisdom Roermond, t.a.v. Koorgeleide, Postbus 470, 6040 AL Roermond.

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden artikelen in te korten.

Onderscheidingen voor koor- en zangersjubilea kunnen **minimaal 2 maanden van tevoren** digitaal worden aangevraagd. Het aanvraagformulier kunt u invullen via de website van de Sint-Gregoriusvereniging in het bisdom Roermond: www.sgv-roermond.nl

Een actueel adressenbestand is zowel voor u als voor ons van groot belang.

Mocht de adressering van het koorsecretariaat niet (meer) juist zijn, gelieve dit dan z.s.m. te melden aan **sgv.onderscheidingen@gmail.com** En anders per post: SGV in het bisdom Roermond, t.a.v. Jos Sijstermans, postbus 470, 6040 AL Roermond.

VAN HET SECRETARIAAT

Vier keer per jaar valt "Koorgeleide" bij u door de brievenbus. Een blad vol van kerkmuziek. Een blad met meningen en feiten. Soms ernstig van toon maar toch licht verteerbaar. Aan alle parochiegeestelijken wordt één exemplaar van "Koorgeleide" gratis toegezonden. Ook elke koorsecretaris ontvangt één gratis exemplaar om te laten rouleren binnen het koor. Maar u kunt ook een persoonlijk jaarabonnement afsluiten. Dat kost bijna niets.

Tot nu toe werd de betaling van deze laatste abonnementsvorm aan de goedwillende abonnenthouder overgelaten. Omdat de drukkosten van "Koorgeleide" aanzienlijk zijn zouden we u willen vragen om zich te melden als u betalend abonnenthouder bent of wilt worden.

Hoe meer betalende leden zich willen engageren, hoe langer wij "Koorgeleide" op papier kunnen blijven uitgeven. Een papieren periodiek is in deze digitale tijden een steeds zeldzamer fenomeen. Maar voor ons, zolang het mogelijk is, een bewuste keuze.

Stuur een mailtje met naam en adresgegevens naar info@sgv-roermond.nl t.n.v. Jos Sijstermans.

HELP ONS MEE EN NEEM EEN ABONNEMENT VOOR 10 EURO PER JAAR!

De redactie

ENIGE ACHTERGRONDEN BIJ DE INTROITUS VAN MARIA TENHEMELOPNEMING

Het feest van Maria Tenhemelopneming, een van de oudste Mariafeesten, is al in het begin van de vijfde eeuw ontstaan in het Oosten en is later door de Kerk vanuit de volksdevotie overgenomen in de liturgie. De H. Gregorius van Tours, bisschop van het Franse Tours in de 6de eeuw, was de eerste in het Westen die het geloof in de Tenhemelopneming theologisch formuleerde. Hij bevestigde nadrukkelijk de dood, de begrafenis en de opneming ten hemel (Assumptio) van haar lichaam, en liet zich inspireren door het verhaal van de *"Transitus beatae Mariae Virginis"*, dat verhaal wordt toegeschreven aan bisschop Melito van Sardes (2^e eeuw). Dit apocriefe geschrift meldt dat Jezus na Maria's begrafenis voor een tweede keer verscheen en ook haar lichaam meedroeg naar de Hemel, om het samen te voegen met haar ziel.

In het Oosten zijn enkele preken bewaard gebleven uit de 7de en 8ste eeuw, die op het feest van Maria's inslapen (Dormitio) werden gehouden, waarin wordt bezongen hoe de Moeder van God na haar dood, met ziel én lichaam, door haar Zoon Christus glorierijk ten hemel werd opgenomen. Een van de laatste Griekse kerkvaders, de H. Johannes Damascenus, schreef in het jaar 740 voor het Dormitio-feest een uitgebreid verhaal waarin hij Maria's tenhemelopneming met ziel en lichaam verkondigde.

Deze getuigenis had, vanaf het einde van de 8ste eeuw, grote invloed op de theologie en liturgie van het hele christendom, zowel in het Oosten als in het Westen. Het woord 'Assumptio' (opneming ten hemel) slaat allereerst op de bijzonder hechte band tussen Jezus en zijn moeder. Die is

zo hecht dat hij niet door de dood doorbroken kan worden. Maria's lichaam wordt in plaats van te ontbinden 'opgenomen bij Christus in het paradijs'.

Nadat vele bisschoppen tijdens het Eerste Vaticaanse Concilie (1869-1870) om een dogmatische definitie van de lichamelijke tenhemelopneming van Maria gevraagd hadden, heeft Paus Pius XII pas in 1950 de Tenhemelopneming van Maria in een dogma vastgelegd. Hoewel dit dogma niet rechtstreeks op een tekst uit de H. Schrift is gebaseerd, zijn er toch enkele passages die in die richting wijzen. Een ervan is het visioen van de H. Johannes, beschreven in het Boek Openbaring: *"Er verscheen een groot teken aan de hemel: een Vrouw, bekleed met de zon, de maan onder haar voeten en op haar hoofd een kroon van twaalf sterren. Zij was zwanger en kreet in*

haar weeën en barensnood.... En zij baarde een kind, een zoon, die alle volken zal weiden met een ijzeren staf. En haar Kind werd ijlings weggevoerd naar God en zijn troon" (Apokalyps 12, 1-2. 5). Na de dogmaverklaring bezit het Romeins Missaal sinds de vijftiger jaren van de vorige eeuw een nieuw Misformulier voor het feest van Mara Tenhemelopneming op 15 augustus. Ons oude gezangenboek, het Liber Usualis, is na het Tweede Vaticaanse Concilie in 1974 vervangen door het Graduale Romanum, daarin zijn de gezangen aan het nieuwe misformulier aangepast. In het huidige nieuwe Graduale Romanum staat daarom als eerste keus *introitus Signum magnum* op blz. 590 aangegeven, maar naar believen (ad libitum) kan men ook de oude *introitus Gaudeamus... de cuius Assumptione* zingen, die op blz. 591 staat.

De tekst van de *introitus Signum magnum* (GR 590) treffen we volledig aan in de eerste lezing van 15 augustus en is daarmee een mooie ouverture op de Woorddienst van deze Mis. Voor oudere koorzangers of kerkgangers kan de *introitus Gaudeamus omnes in Domino* echter nog steeds een feest van herkenning zijn.

De nieuwe *introitus*-antifoon op het hoogfeest 'In assumptione beatae Mariae virginis' wordt in het Graduale Romanum verbonden met psalm 98 (97) en luidt als volgt: "Signum magnum apparuit in caelo: mulier amicta sole, et luna sub pedibus eius, et in capite eius corona stellarum duodecim. Ps. Cantate Domino canticum novum: quia mirabilia fecit". *Een groot teken verscheen aan de hemel; een Vrouw bekleed met de zon en de maan onder haar voeten,*

en op haar hoofd een kroon van twaalf sterren. Ps. Zingt voor de Heer een nieuw lied, want Hij heeft wonderen gedaan.

Het boek Openbaring van Johannes, de Apokalyps, is in de loop der tijden veelvuldig door kerkvaders en latere exegeten becommentarieerd. Het boek heeft een mysterieus karakter. De symbolische taal, die de schrijver overvloedig gebruikt, maakt de interpretatie ervan niet gemakkelijk. Zowel het thema van de eschatologie, de grote strijd van de eindtijd tussen de machten van het kwaad en de Mensenzoon met zijn uiteindelijke vreugdevolle intocht in het hemelse Jeruzalem, als verwijzingen naar het Paasmysterie zijn belangrijke elementen om de Apokalyps te kunnen interpreteren. In Apokalyps 12 vertoont het visioen van de Vrouw raakpunten met de scène van Maria aan de voet van het kruis.

De meeste kerkvaders hebben in de Vrouw van de Apokalyps vooral een symbool gezien van de Kerk die, ondanks vele en zware vervolgingen, toch de eindoverwinning zal behalen op de wereld en op de machten van het kwaad.

Pas in de middeleeuwen werd vooral in een liturgische traditie het accent verlegd naar een Mariale interpretatie van het symbool van de Vrouw, echter zonder de uitleg van de kerkvaders uit te sluiten. Ook al zijn bijbelgeleerden het hierover niet allemaal met elkaar eens, kunstenaars staat bij hun uitbeelding van de Vrouw die aan de hemel verschijnt al gauw Maria voor ogen. Op schilderijen en gebrandschilderde ramen zien we zon, maan en sterren

rondom Maria getekend als verwijzing naar haar onbevleete ontvangenis en kroning tot koningin van de hemel. Wie met deze voorstelling vertrouwd is, zal geneigd zijn ook de tekst van Apokalyps 12 in die zin te lezen. In het Graduale Romanum heeft men psalm 98 (vulgaattelling psalm 97) met de nieuwe introitus-antifoon verbonden. In de joodse traditie wordt deze psalm gezongen in de tijd meteen na Pesach, dat feest wordt gezien als voorteken van de verlossing van de gehele wereld. In deze koningspsalm worden we opgeroepen om hulde te brengen aan de Heer. Gods rechtvaardigheid wordt geflankeerd door zijn goedheid: die combinatie heeft wonderen opgeleverd, positieve ervaringen van Israël in de loop van zijn geschiedenis. God wordt dus gewaardeerd om zijn onvoorstelbare majesteit, die zich liefdevol in dienst van ons geluk heeft gesteld. Dat geeft reden tot vreugde en dankbaarheid!

Psalm 98 hangt nauw samen met de heilsprofetieën van Jesaja, waarin de profeet de naderende verlossing uit de Babylonische ballingschap aankondigt. De inhoud van de psalm is duidelijk op de eindtijd gericht, je zou het daarom een eschatologisch lied kunnen noemen. Voor het componeren van de melodie van de introitus *Signum magnum* heeft men geput

uit de melodieën van introitus *In virtute tua* (GR 473) en introitus *Probasti Domine* (GR 474). Het gezang is niet erg uitbundig, eerder zelfs plechtig of statig te noemen. Ofschoon de Do in het gezang overheerst, en daarom eerder aan een 8e modus doet denken, gebruikt de psalmodie de 7e toon met de Re als reciteertoon, waardoor er blijdschap in het gezang komt. Omdat we 'ad libitum' ook de ons allen zo bekende introitus '*Gaudeamus*' kunnen zingen, wil ik eveneens dit gezang enigszins toelichten. *Gaudeamus omnes in Domino*

(zie GR 545) is een beroemde, interessante tekst, die we als introitus-antifoon vinden op het feest van de H. Agatha op 5 februari. *Gaudeamus omnes in Domino, diem festum celebrantes sub honore Agathae martyris: de cuius passione gaudent angeli, et collaudant Filium Dei.*

Verheugen wij ons allen in de Heer, nu wij de feestdag vieren ter ere van de martelares Agatha, over wier passio (lijden) de engelen zich verheugen en de Zoon van God prijzen. De heilige Agatha, martelares te Catania (Sicilië), leefde tijdens het bewind van keizer Decius (± 200–251), een Romeinse keizer die christenen systematisch vervolgde. Zij genoot eeuwenlang grote verering als patrones ondermeer van ijzergievers en mijnwerkers en als helpster tegen brand- en borstkwalen.

De tekst van *Gaudeamus* is voor háár feestdag gecomponeerd en wel in het Grieks. Want zij werd vereerd in Catania op Sicilië, onderdeel van het Magna Graecia, met een Griekse liturgie! Het thema is: de vreugde van alle christenen op het feest van Agatha, vreugde om haar triomf door de marteldood.

Daarom zijn de engelen vervuld van vreugde en loven zij Gods Zoon. Een vreugde van engelen en mensen omwille van de *passio*. Dat betekent niet alleen het 'lijden', maar meer de triomf

door lijden en marteldood! De bron is duidelijk een Grieks gezang, waarvan de oorspronkelijke tekst verloren is gegaan. De aanhef echter, 'Verheugen wij ons in de Heer', komt herhaaldelijk voor in feest-troparia, op Kerstmis bijvoorbeeld in de vespers, maar ook op andere feestdagen (een troparion is een kort lied of hymne in de Byzantijnse liturgie). Meerdere Latijnse versies van deze introitus gaan allemaal terug op deze Griekse tekst. Ook in de Ambrosiaanse liturgie wordt deze tekst gebruikt, in de plaats van *Gaudeamus* staat er *Laetetur omnes*, dus hetzelfde Griekse werkwoord kan op twee manieren in het Latijn vertaald worden. De Ambrosiaanse tekst '*ob honorem*' is qua Latijn beter, want '*sub honore*' is geen Latijn, dat moet een vergusssing zijn!

Op basis van onderzoek in de handschriften kun je zien dat de 's' van *celebrantes* bij *ob* is getrokken, in de Ambrosiaanse versie zien we dus *ob honorem* staan. Ook staat er '*de cuius trophaeo*', over wiens overwinning, zege, de engelen zich verheugen. Dat is het christelijke idee van *passio*, lijden als triomf! Deze antifoon voor Agatha is later overgenomen voor 15 augustus, de dag waarop de Tenhemelopneming van Maria herdacht werd.

Men vond niets in het psalterium dat men goed op Maria

kon toepassen. Vervolgens heeft men Maria geclassificeerd onder de maagden, terecht, en dus daarom gewoon de introitus *Gaudeamus* van een feest van een maagd overgenomen.

De cuius passione werd *assumptione*, maar als je bij andere Mariafeesten *festivitate* gaat schrijven (zie GR 405), dan klopt er iets niet. Waarom zouden de engelen zich bij ieder Mariafeest moeten verheugen? Terecht zingen we wél (GR 592): *Assumpta est Maria in caelum, gaudent angeli* = Maria is in de hemel opgenomen, de engelen verheugen zich. Uiteindelijk is men er in Karolingische context toe gekomen om deze introitus voor Allerheiligen te gaan gebruiken, vanwege de zwierige aanhef. In die context was het feest van Allerheiligen niet het feest van diegenen die op een of andere manier heilig zijn verklaard, nee, van alle hemelbewoners! Dus ook van alle engelen!

Ik durf niet met zekerheid te stellen dat de kwintsprong op *Gaudeamus* bij Agatha als eerste gebruikt is. De gebruikte formule is waarschijnlijk gewoon 'vaste prik' bij feesten. De introitus *Gaudeamus* is een lichte, heldere melodie die de hoogte in wil, en daardoor een gevoel van blijdschap oproept. In het eerste zinsdeel zien we twee hoogtepunten, op *Domino* en op *virginis*. In het tweede zinsdeel zien we opnieuw twee melodische hoogtepunten, op *Assumptione* en op *collaudant*.

In onze katholieke traditie is Maria het voorbeeld op onze weg van het geloof, zij wijst ons de weg naar een relatie met Christus. Daarom zijn in de introitus de

melodische hoogtepunten mijns inziens niet alleen op lettergrepen aangebracht vanwege het woordaccent, maar worden we er al in de eerste zin met de woorden *Gaudeamus omnes in Domino* (Verheugen we ons allen in de Heer) aan herinnerd dat zelfs het hoogste Mariafeest een feest van de Heer is!

In de nachtelijke gebedstijden, de metten van Maria Tenhemelopneming, word ik in mijn mening bevestigd door de tekst van het invitorium, de uitnodigingszang: *Venite, adoremus Regem regum, cuius hodie ad aethereum Virgo Mater assumpta est caelum. Komt, laat ons de Koning der koningen aanbidden, heden is zijn moeder, de maagd Maria, ten hemel opgenomen.* Ook psalm 45 (44), waaraan de teksten van de introitus *Gaudeamus* en van het graduale *Audi, filia, et vide* (GR 406) ontleend zijn, duidt in die richting.

Deze psalm is een loflied op de koning en op zijn bruid. Later is men deze koningspsalm als een messiaanse psalm gaan lezen, waarin de koning de Messias is en Israël de bruid. De katholieke traditie past de passage over de bruid toe op de Kerk en treedt daarmee in het voetspoor van Israël.

De woorden van de introitus, *Verheugen we ons allen in de Heer*, en van het invitorium, *Komt laat ons de Koning der koningen aanbidden*, zijn voor ons allen een aansporing om ons vol vreugde en dankbaarheid tot de Heer te richten.

Maria gaat ons daarin voor in haar Magnificat, waarin zij God bezingt als de Heil-

brenger, de Verlosser van de geringen. De Kerk beleeft in de vespers een nauwe band met Maria en heeft daarbij de prachtige gewoonte om dagelijks het danklied van Maria in de vespers uit te zingen: *Magnificat anima mea Dominum*: Hoog verheft mijn ziel de Heer!

De tekst van dit Canticum, het Magnificat, die letterlijk uit het Lucas-evangelie is overgenomen, komt in de communio '*Beatam me dicent omnes generationes*' (GR 592) in combinatie met de verzen volledig aan de orde, en vormt zo een musicaal-li-

turgische verbinding met het evangelie van deze hoogfeestdag.

Hulde aan de samenstellers van dit nieuwe misformulier, om de inhoud van de eerste lezing en van het evangelie zo mooi in de gregoriaanse gezangen aan bod te laten komen, in introitus *Signum magnum* en communio *Beatam me*. Daarmee heeft men letterlijk en figuurlijk de toon gezet voor een weloverwogen en inspirerende liturgieviering!

Cyriel Tonnaer

‘DE LITURGIE IS NIEMANDS SPEELTJE’

Met zijn schrijven ‘Hoeders van de traditie’ heeft paus Franciscus onlangs het vieren van de Tridentijnse liturgie serieus ingeperkt. Vanaf nu zijn het de bisschoppen die beslissen waar, wanneer en door wie de liturgie in de ‘oude ritus’ mag worden gevierd. De Schriftlezingen moeten daarbij sowieso in de volkstaal en niet meer in het Latijn. In parochiekerken kan de Tridentijnse liturgie niet meer. Nieuwe locaties ertoe voorbestemmen mag evenmin. Als nieuwgewijde priesters verlangen die preconciliaire liturgie te vieren, moet de bisschop speciale toestemming vragen bij de Heilige Stoel. Paus Franciscus grijpt dus streng in.

Na het Concilie van Trente - vandaar Tridentijns - voerde Pius V in 1570 een Missale Romanum in dat in bijna de hele Latijnse katholieke kerk zou worden gebruikt. Soms was er een bijsturing, de laatste door Johannes XXIII in 1962. Het Tweede Vaticaans Concilie bepleitte kort daarna een liturgiehervorming met een gevarieerder aanbod Schriftlezingen, actieve deelname van de gelovigen en gebruik van de volkstaal naast het Latijn.

Dat resulteerde in een ‘novus ordo’ die Paulus VI in 1970 invoerde. Voor alle duidelijkheid: ook die kan in het Latijn worden gevierd, zoals dat in Limburg vanouds in menige parochie- en kloosterkerken deels gebeurt. Het was de intentie van Paulus VI dat die nieuwe ritus de oude op termijn helemaal zou vervangen, want hij vreesde al dat wie zich kante tegen de liturgiehervorming eigenlijk het hele Concilie verwierp. Wel stond hij toe dat hoogbejaarde of zieke priesters zonder volk nog de preconciliaire liturgie vierden.

Op verzoek van Johannes Paulus II werden in 1980 de bisschoppen gepolst naar het gebruik van het Latijn in de liturgie en of er nog vraag was naar de Tridentijnse ritus. 82 procent van de bisschop reageerde negatief. 98 procent vond dat de liturgiehervorming van Vaticanum II aanvaard was en de Tridentijnse ritus dus was voorbijgestreefd. De bisschoppen kantten zich stellig tegen het herinvoeren hiervan.

Tegelijk lieten opeenvolgende pausen ruimte voor de ‘oude mis’. En wel omwille van de gewenste eenheid met verschillende groeperingen binnen en buiten de kerk, die niet alleen de liturgiehervormingen maar ook andere belangrijke besluiten van Vaticanum II weigerden te accepteren.

Evaluerend bleek die poging langs deze weg tot eenheid te komen een misrekening. Paus Franciscus liet door alle bisschoppen evaluatieformulieren invullen, zoals paus Benedictus dat destijds ook al had aangekondigd toen hij de verruiming

van het gebruik van het Tridentijnse misaal invoerde. De reacties uit de besturen van de bisdommen wereldwijd hebben paus Franciscus krachtig bemoedigd zijn besluit te nemen. Enerzijds zijn de inzichten van het Tweede Vaticaans Concilie voor hem vanzelfsprekend onaantastbaar, en anderzijds wil hij de liturgie niet verder tot breuken binnen de kerk laten leiden. Wereldwijd dient in dezelfde ritus gevierd te worden, in eenheid.

Overigens hekelt paus Franciscus in hetzelfde schrijven evenzeer het geëxperimenteer in de liturgie met alternatieve teksten. De liturgie is voor hem niemands speeltje, noch van links, noch van rechts. Zoals bij vele zaken legt de paus de verantwoordelijkheid in deze verder bij de lokale bisschoppen neer.

In het bisdom Roermond wordt op een enkele plek in de zogenaamde 'buitengewone ritus' gevierd, met instemming van het bisdom, omwille van oude rechten.

Tegelijk ziet het bisdom nergens een groeiende vraag naar deze vorm, noch een groeiende participatie. Het bisdom geeft er derhalve de voorkeur aan alle nadruk te leggen op en aandacht te vragen voor een waardig vieren van de liturgie zoals die in het huidige altaarmissaal gearticuleerd is.

De Dienst Liturgie & Kerkmuziek alsook de Sint-Gregoriusvereniging lenen daar graag hun beste krachten aan.

Ed Smeets

TOELICHTING DO-UT-DES MUZIEKBLADEN

Onder deze naam biedt de Sint-Gregoriusvereniging de kerkkoren en kerkmusici van de parochies in het bisdom Roermond nieuwe composities aan.

De naam is enerzijds muzikaal, anderzijds vormt zij een latijnse zin. Vertaald luidt deze: "ik geef opdat jij zult geven".

Getransponeerd naar onze intentie bete-

kent dit zoveel als: wij als diocesane SGV bieden U deze muziekbladen aan opdat U er gebruik van zult maken en dit wellicht zult honoreren met een bijdrage ter bestrijding van de onkosten.

U mag de koorcomposities legaal kopiëren en vergroten. Wij zouden het fijn vinden als u ons hiervan op de hoogte stelt.

Ten geleide

Voor u ligt een deel van de partituur van een in opdracht van het bisdom Breda gecomponeerde 'Mis van de heilige Geest', in het bijzonder te zingen in eucharistievieringen waarin het sacrament van het vormsel wordt toegediend.

Met de 'Mis van de heilige Geest' willen we bijdragen aan de vernieuwing van de kerkmuziek in vormselvieringen. Vaak gebeurt het dat de vaste gezangen in de liturgie van het vormsel als tekst massaal worden meegebeden. We hopen dat nu door de nieuwe 'Mis van de heilige Geest' de vaste gezangen enthousiast worden meegezongen.

De Mis van de heilige Geest bevat de vaste gezangen van de misliturgie. Nieuwe muziek op oude teksten. Het betreft de teksten van het 'Heer ontferm U', het 'Eer aan God', het 'Heilig' en van het 'Lam Gods'. Deze vaste gezangen in de eucharistie geven richting aan ons bidden en vieren: we vragen om Gods barmhartigheid, brengen eer aan God, en erkennen dat Jezus,

Gods Zoon, de levende Heer is die in ons midden komt. De eucharistie is steeds opnieuw een ontmoeting met de Heer.

Het 'Heer ontferm U' wordt gezongen aan het begin, na de belijdenis van onze zonden en de bede om vergeving. Het 'Heer ontferm U' is ontleend aan de bijbel. In het evangelie is deze uitroep meerdere keren te vinden: Kyrie eleison. Het is een smeekgebed van mensen aan het adres van de Heer.

Het 'Eer aan God' (Gloria in excelsis Deo) is een lofzang om God te eren: Vader, Zoon en heilige Geest.

De beginwoorden komen uit het kerstevangelie, de zang van de engelen in de kerstnacht (Lc. 2, 14).

Het 'Heilig' (Sanctus) is de belangrijkste lofzang van de eucharistieviering. Het maakt deel uit van het eucharistisch gebed. Het 'Heilig' bestaat uit twee delen. Het eerste deel is afkomstig uit het Oude Testament (Jesaja 6, 3). Het tweede deel bestaat uit woorden die bij de intocht van Jezus in Jeruzalem werden geroepen (Mt. 21, 9). In de context van de mis verwijst 'Gezegend Hij die komt' direct naar de komst en de aanwezigheid van Christus in het sacrament van de eucharistie: brood en wijn worden in het eucharistisch gebed Lichaam en Bloed van Christus.

Het 'Lam Gods' (Agnus Dei) wordt gezongen tijdens het breken van het Brood, het Lichaam van Christus. Met de aanduiding 'Lam Gods' wordt Jezus aangesproken (Joh. 1, 36b), die zijn leven heeft gegeven aan het kruis. Jezus zei: 'geen groter liefde kan iemand hebben dan dat hij zijn leven geeft voor zijn vrienden' (Joh. 15, 13). In de eucharistie gedenken wij -als vrienden van de Heer- Jezus' kruisdood en verrijzenis: Hij is niet dood, Hij leeft! Ik hoop van harte dat met de nieuw gecomponeerde 'Mis van de heilige Geest' ook nu de zeggingskracht van deze aan de bijbel ontleende vaste gezangen van de mis blijft klinken in de eucharistievieringen met jonge mensen waarin het sacrament van het vormsel wordt toegediend: de gave van de heilige Geest.

Breda, 28 mei 2010 + J. van den Hende

Nawoord

De Mis van de heilige Geest

De muziek voor de vaste gezangen van de eucharistieviering heb ik geschreven op

verzoek van de bisschop van Breda. De mis is geschreven voor 3-stemmig gemengd koor, sopranen, alten en mannenstemmen met daarbij een rol voor de verzamelde gemeenschap.

De 'mis van de heilige Geest' is verkrijgbaar als:

- Partituuruitgave voor volkszang, driestemmig koor en piano.
- Partituuruitgave voor volkszang, driestemmig koor, piano en melodie-instrument.
- Partituuruitgave voor volkszang, driestemmig koor en orgel.
- Kooruitgave
- Partij voor extra C-instrument (viool)
- Partij voor extra Bes-instrument (klarinet)

Er zijn akkoordsymbolen toegevoegd voor een eventuele gitaarpartij of voor een ander akkoordinstrument

De vocale lijnen voor het koor zullen over het algemeen niet voor veel problemen zorgen, zij het dat wel gelet moet worden op de intonatie bij sommige passages. De muzikale taal is eenvoudig, duidelijk gericht op de kerkmuzikale praktijk en daarom soms ook tamelijk voor de hand liggend.

Het is toegestaan dit werk te kopiëren, distribueren en uit te voeren mits het werk in originele staat blijft, de naam van de componist wordt vermeld en het niet voor commerciële doeleinden wordt gebruikt.

Frans Bullens

Mis van de heilige Geest

voor volkszang, driestemmig koor en orgel

Heer, ontferm U

Frans Bullens

Moderato

Sopraan

Alt

Bariton

gesproken tekst door de voorganger:

'Heer, die de rouwmoedigen troost,
ontferm U over ons'

Moderato

pp

E m D/E C/E

Koor

p

Heer, ont-ferm U, Heer, ont - ferm U, Heer, ont -

p

Heer, ont-ferm U, Heer, ont - ferm U, Heer, ont -

p

Heer, ont-ferm U, Heer, ont - ferm U, Heer, ont -

mp

B m/E E m D/E C/E

7 *+Allen*

ferm U o - ver ons. *mf* Heer, ont - ferm U, Heer, ont -

ferm U o - ver ons. *mf* Heer, ont - ferm U, Heer, ont -

ferm U o - ver ons. Heer, ont - ferm U, Heer, ont -

7 C A m/C B E m C/E

mf

10

ferm U, Heer, ont - ferm U o - ver ons.

ferm U, Heer, ont - ferm U o - ver ons.

ferm U, Heer, ont - ferm U o - ver ons.

10 A/E A m/E C B m7 E

(Ped.)

gesproken tekst door de voorganger:

'Christus, die gekomen zijt voor de zondaars,'
ontferm U over ons.

13 B m B m11 B m B m11

pp

17 *mp*

Chris-tus, ont-ferm U, Chris-tus, ont-ferm U Chris-tus, ont-ferm U

mp

Chris - tus, Chris-tus, ont - ferm U, Chris-tus, ont - ferm U, ont-ferm U

mp

Chris - tus, Chris-tus, ont - ferm U, Chris-tus, ont - ferm U, ont-ferm U

17 B m A/B G/B

mp

20 *+Allen*

o - ver ons. *mf* Chris-tus, ont-ferm U, Chris-tus, ont-ferm U,

mf

o - ver ons. Chris-tus, ont-ferm U, Chris-tus, ont-ferm U,

mf

o - ver ons. Chris-tus, ont-ferm U, Chris-tus, ont-ferm U,

20 C#dim/B F#A# B m A/B

mf

23

Chris-tus, ont-ferm U o - ver ons.

Chris-tus, ont-ferm U o - ver ons.

Chris-tus, ont-ferm U o - ver ons.

23 G E m7 C (C7) B

26 *pp* E m D/E C/E

gesproken tekst door de voorganger:

'Heer, die onze voorspreker zijt aan de rechterhand
van de Vader, ontferm U over ons'.

29 *Koor mp*

Heer, ont - ferm U, Heer, ont - ferm U, Heer, ont -

mp

Heer, ont - ferm U, Heer, ont - ferm U, Heer, ont -

mp

Heer, ont - ferm U, Heer, ont - ferm U, Heer, ont -

29 D/E E m D/E C/E

mp

32 *f* *+Allen*

ferm U o - ver ons. Heer, ont - ferm U, Heer, ont -

f

ferm U o - ver ons, Heer, ont - ferm U, Heer, ont -

f

ferm U o - ver ons. Heer, ont - ferm U, Heer, ont -

32 C A m/C B E A/E

f

ZINGEND ONDERWEG – BEDEVAART

Hoe blij was ik toen men mij riep: kom, wij gaan naar Gods huis! Ps. 122

Zingend houden we de moed erin. Daar moet op gezongen worden. Zingend kom je er wel.

Zingen hoort bij het leven. De baby wordt rustig van de zoete stem van moeder. Tenminste als daar goed naar te luisteren is. Ikzelf associeer ABBA (de popgroep dan) met mijn moeder die onder het poetsen thuis vroeger hard meezong en niet altijd in dezelfde toonsoort. Maar er moest en zou dus ook onder het poetsen gezongen worden. En in het wat je niet meer bejaardenhuis mag noemen leeft alles en iedereen op als er weer eens gezongen wordt. Zeker als het in de kapel is bij de Mis of de Communie.

Kunt u zich een voetbalwedstrijd voorstellen zonder zangkoren? Omwille corona mag om begrijpelijke redenen nou niet gejuicht en gezongen worden, maar eigenlijk is dat van de zotte. On-

menselijk. Carnaval zonder schlagers? Verjaardagen? Afscheidsvieringen in stilte? Nee, daar moet op gezongen worden!

Dat geldt niet anders of minder voor ons geloof. Voor een christen komt daar nog iets heel specifiek bij. De natuurgodsdiens ten meenden met harde muziek kwade geesten en boze machten op afstand te moeten houden en met zachte klanken de goddelijke krachten gunstig te stemmen. Maar wij hebben een openbaringsgodsdienst: nog voor we God gaan zoeken, heeft Hij ons al gevonden. Hijzelf legt ons woorden in de mond om ons geloof tot uitdrukking te brengen.

Zo kent de Bijbel het prachtige boek van de psalmen, waarin het hele leven bezongen wordt met alle hoeken en kieren en gaten die daar ook bij horen. Maar wel altijd onder de invalshoek van wat God en mens samen hebben beleefd. Niets onder de zon wat niet al in de psalmen beschreven staat. Niet voor niets bestaat het getijdengebed van de kerk - kort gezegd: het morgen- en avondgebed - uit bijna louter psalmen: daar staat alles al in beschreven, mét de nood dan wel de vreugde en de hoop van een mens, én het ant-

woord van God in zijn liefde en barmhertigheid. Soms is het even zoeken of door de tekst heen bijten, maar wie er enigszins mee vertrouwd is geraakt weet hoe rijk en gezegend deze wereldteksten zijn. En juist die woorden - onder inspiratie opgeschreven - vormen het hart van het bidden en het zingen van zowel het gelovige individu als de hele geloofsgemeenschap. Een christen wordt nog net niet zingend geboren...

En dus hoort de zang er ook bij op bedevaart. De bedevaart was een jaarlijks hoogtepunt in de religieuze beleving van het bestaan. Anders dan bij ons werd die niet ruim op voorhand ingepland, maar er werd gekeken naar de omstandigheden en de tijd van het jaar en vooral het gelovige aanvoelen: en nú gaan we.

Daar stamt het oude bedevaartlied vanaf, psalm 122: 'Hoe blij was ik, toen ze mij zeiden: kom, want we gaan weer naar Jeruzalem!' En onderweg werd er gezongen: men zag de prachtige stad statig voor zich oprijzen en bezong die heerlijkheid in alle toonaarden:

Hoe blij was ik, toen men mij riep:
wij trekken naar Gods huis!

Nu mag mijn voet, Jeruzalem,
uw poorten binnentreden.

Jeruzalem, ommuurde stad,
zo dicht opeen gebouwd:
naar u trekken de stammen op,
de stammen van Gods volk.
Zij gaan naar Israëls gebruik

de naam van God vereren.

Daar staan de zetels van het recht,
de troon van Davids huis.

Bidt dan om vrede voor Jeruzalem,
dat ieder die haar liefheeft veilig zij.

Dat vrede heerst en in alle huizen rust!

Zo zijn er meer uitgesproken bedevaartpsalmen. Gebruikelijk worden de psalmen 120-134 als zodanig beschouwd¹. De bedevaart als zodanig is iets van alle godsdiensten. Zelfs wie niet of af en toe naar de kerk gaat, kom je tegen in Wittem, Banneux, Lourdes, Rome, Santiago. Om te smeken. Om te danken. Om boete te doen. Om gedane belofte te vervullen. Uit nieuwsgierigheid of uit diepe vroomheid. De mens die zijn bestaan als zwervend ervaart en op zoek is naar houvast gaat graag op bedevaart: biddend op weg naar plaatsen waar God bijzonder sterk en meer dan anders ervaren wordt. En onderweg ben je met de zin van je leven bezig.

Bedevaarten zijn doorgaans een groepsgebeuren. Alle isolement wordt doorbroken. De pelgrim mag zich opgenomen voelen in de groep, ook als gelovige. Daarnaast maken bedevaarten vrij: je komt los van het gewone ritme van iedere dag. Daardoor kunnen diepere gevoelens loskomen. Je geloof wordt bevraagd. Door gebed, verdieping en bezinning is de bedevaart ook een gebedstocht: het helpt mensen te bidden en laat mensen bidden. En een beetje

bedevaart maakt een nieuw mens van je: door verzoening en vernieuwing kom je als herboren terug. Een ervaring waar je lang op kunt teren. Och, er is zoveel om van te zingen! Waarbij het altijd zo is dat echte religieuze muziek - kijk naar de liturgie! - enerzijds het Woord van God doet in-zingen, terwijl je het tegelijk uit-zingt. Zo vormt het lied de adem waarop je leeft...

De bedevaartpsalmen brengen dat gezamenlijk ook tot uitdrukking. Er wordt lof en dank gezongen, maar ook gesmeekt of angst verwoord, boete en berouw verklankt en hoop tot uitdrukking gebracht. Men gaat op bedevaart met groot vertrouwen, maar ook met een zekere schroom: wie mag hier binnen? Zijn er nog dingen waar ik eerst mee in het reine moet zien te komen? In de moskee staan de schoenen allemaal bij de deur omdat men slechts blootsvoets voor God treedt. Mozes trok zijn sandalen uit toen hij de stem uit de brandende braamstruik hoorde

en betrad toen pas de heilige grond van Gods aanwezigheid. In de tempel stond eerst een groot wasbekken. Bij God ben je welkom, maar juist in het licht zie je ieder vlekje eens te meer. Niet zo raar dus dat ook 'smartlappen' over spijt en berouw onderweg gezongen werden op bedevaart. Maar altijd onder het intense verlangen puur en rein voor God te mogen treden! De bedevaartsplaats gold daarbij als de poort van de hemel.

Wat zingen we dan eigenlijk onderweg? Het is verheugend dat we hoe langer hoe meer de oude psalmteksten herontdekken. Als katholieken hebben we die teksten bijna twee millennia lang gezongen in het gregoriaans, maar in het Nederlands heeft nog lang niet iedereen ze ontdekt. Weliswaar zijn ze zeker nog geen gemeengoed van de doorsnee katholiek, die het spontaan misschien liever in de devotionele hoek zoekt, maar toch ook geraakt wordt als psalmteksten overtuigend tot klinken worden gebracht, zeker als een korte uitleg de

¹ Vgl. Sylvester Lamberigts, *Liederen voor onderweg. De bedevaartpsalmen 120-134*, Halewijn 2006

strekking van de tekst beter tot uitdrukking brengt. Maar ook de traditionele Marialiederen en andere gezangen ter ere van de heiligen blijven graag gezongen op bedevaart, terwijl de verantwoordelijken van de heiligdommen zelf steeds proberen een brug te slaan tussen oud en nieuw. Vanouds geldt in de kerk dat de zang een belangrijk en dankbaar middel is om de boodschap over te brengen. Jaarthema's - hetzij van

de heiligdommen zelf, hetzij van de wereldkerk - zijn altijd dankbare gelegenheden om nieuwe muziek te introduceren. De 'hele wereld' zong in 2016 'Misericordes sicut Pater', naar het thema van het heilig Jaar van de Barmhartigheid, dat we barmhartig als de Vader zouden zijn.

Als we een positief effect van de coronacrisis moeten noemen vanuit kerkmuzikaal perspectief dan is dat dat er

in één keer heel wat nieuw en mooi liturgisch zangmateriaal niet alleen geschreven en gecomponeerd werd, maar door cantores ook daadwerkelijk tot klinken kwam. Grote koorwerken zijn niet een twee drie in te voeren, maar de cantor of een klein groepje zangers beschikt wat dat betreft over een enorme flexibiliteit. In veel parochies en zeker ook bij de Missen op tv is dat volop ingezet.

Lourdes kent wat dat betreft al decennialang een topformule, waar menigeen die zich voor de animatie van de liturgie gesteld ziet jaloers op is: er zijn enkele uitstekende voorzangers, terwijl het koor de hele verzamelde gemeenschap ondersteunt in doorgaans relatief eenvoudige refreinen, die door hun toonzetting tot actief meezingen uitnodigen. De cantor kan zich vervolgens als solist uitleven in de verzen die hij voorzingt. Dat is eigenlijk de ideale situatie sinds de liturgieherzieningen van Vaticanum II: één vierend en zin-

gend Godsvolk, waarbinnen ieder zijn eigen rol en taak mag vervullen, ten dienste van het geheel, met plaats voor het koor, de voorzanger én de hele gemeenschap. Eén zingend, trekkend Volk van de Heer!

Niet in de laatste plaats: ons zingen verbindt hemel en aarde. Als we het zondagslied bij uitstek zingen in de liturgie - Gloria in excelsis Deo - zingen we met de woorden van de engelen boven de velden van Bethlehem. En als het Sanctus gezongen wordt in de Mis, zingen we precies zoals het in de hemel klinkt: heilig, heilig, heilig is de Heer, die hier in ons midden is!

Dus... zingend houden we de moed erin. Daar moet op gezongen worden. Zingend kom je er wel. We blijven zingen, tot onze laatste snik en lang daarna! De belevaart doet het ons voor!

Ed Smeets

DUWEN & TREKKEN

Toekomstproof

Er is al een hele tijd geen Nieuwsbrief meer verschenen. Waarom? Corona. Lockdown. De mond gesnoerd wat zingen betreft. Radiostilte. Ik was het moe voor de zoveelste keer in weer andere bewoordingen te moeten schrijven dat er eigenlijk niks nieuws te melden is. Onder het motto 'Geen nieuws is goed nieuws' hebben we de Nieuwsbrief eens even opgeschoven. Komt wel weer. Hoop ik.

Bij het schrijven van deze bijdrage is net afgekondigd dat in september mooi weer op komst is voor wat betreft terugkeer naar het normale leven na corona. Maar het kan goed zijn dat we bij het uitkomen van dit blad weer een of twee lockdowns verder zijn. Maar allé, laten we hopen dat we weer eens wat normaal kunnen gaan doen. Maar wat gaan we dan doen?

Ik lees dezer dagen het boekje van kardinaal De Kesel van België over kerk en geloof in een seculiere samenleving. Het is een scherpe analyse van de situatie waarin we ons bevinden. We schuiven op, we zakken af. Bij een rondleiding in de Grote Kerk werd wel eens gevraagd naar wat een deken precies is. Je kunt iets zeggen over priesterschap en God. Maar laatst vroeg een van de gasten wat God is. We schui-

ven op, we zakken af, we kakken in. Het is een sprekend voorbeeld van dat het cultuurchristendom ten einde is. Ik mag het niet van iedereen hardop zeggen, maar doe het lekker toch: sinds corona bevinden we ons qua cijfers in de kerk van 2030. Aha, de tijd vooruit? Jawel, maar de verkeerde kant op! Eén ding kun je in ieder geval niet meer zeggen: dat mensen niet meer komen... ze zijn er nooit geweest!

De Kesel schetst dat in een religieuze samenleving denken, moraal, recht, politiek en ethiek dezelfde uitgangspunten kennen. In een seculiere samenleving, waar we in terecht zijn gekomen, is dat volledig losgelaten. Een eenduidige overtuiging bestaat niet meer. Kijk maar naar wat zich politieke arena noemt en kom daar nog maar eens wijs uit. Sinds de mens zichzelf tot motor van zichzelf gemaakt heeft, gelooft hij nog wel, maar in eigen potentie, niet in een onnipotente God die alles vooraf zou gaan en er nadien nog zou zijn. Wetenschap en techniek doen hem leven in een overwinningroes, terwijl alles in het teken moet staan van vooruitgang. Je moet er alleen niet bij vragen waar we dan vandaan komen of waar het naar toe moet, maar toch: vooruitgangsgeloof.

De Kesel is kraakhelder, maar geenszins somber. Het dogmatisch secularisme loopt tegen muren op en moderniteit is begrensd: je mag alles zeggen en vinden, maar daarmee heb je nog geen antwoorden op de echte vragen van het leven. Juist die leemte in de moderne tijd kan en mag gezien worden als een kans voor geloof en kerk. Die kerk zal klein zijn, maar krachtig.

Laat de kerk zich dan focussen op haar eigen krachtige boodschap. De eerste christenen zijn ook zo begonnen: klein maar opvallend door hun toewijding en trouw, door hun vreugde en uitstraling. Hebben we die nog? Nope. Maar laten we dan juist daaraan werken.

Hoe? Hoe het in ieder geval niet moet, vertelt het boekje van Anton Stolwijk 'Buiten dienst', over de sluiting van de kerk van zijn vader en zijn jeugd. Messcherp zet hij een situatie neer die iedere eerlijke lezer van dit blad uit eigen parochie ook zal herkennen.

Minstens elementen ervan. Stolwijk somt op (hier in eigen woorden weergegeven):

- het Ritmisch Jongerenkoor waarvan de gemiddelde leeftijd net onder de pensioenleeftijd zit (en dat blijft ook zo, omdat de pensioenleeftijd blijft schuiven), waarvan de naam vooral duidt op ritmestoornissen in de brede zin van het woord, die nog altijd zingen van 'De wereld is een toverbal', 'On the top of the world' van de Carpenters en van 'In de malle molen van het leven',
- de nieuwe impulsen vanuit de wereldkerk, die zichzelf niet als de laatsten beschouwen die het licht komen uitdoen maar de eersten die ons nieuw licht komen brengen (dat wij dat niet zien...?), die overal aan werken behalve aan hun verstaanbaarheid, en die in plaats van in hun thuisland hier de hele dag lopen te internetten, die preken over de grote wonderen die Sint Jozef

'm iedere keer weer flikt met houten trappen zonder spijkers,

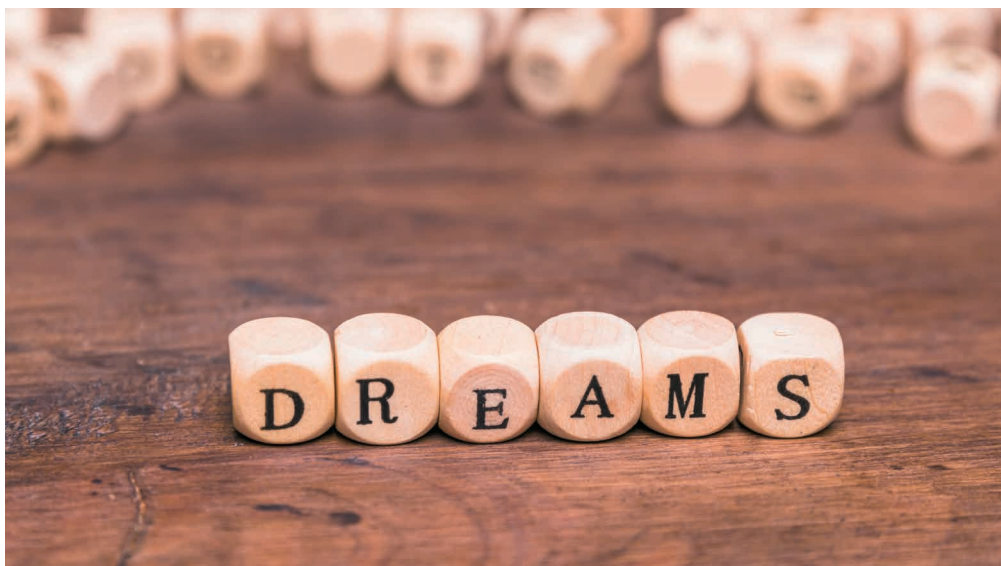
- dat er wel nog wat doopsels zijn maar eigenlijk alleen maar van Poolse kindjes en één Syrische vluchteling,
- de koster die zich (terecht wellicht) ergerde over een bruidspaar dat voor de wet getrouwd was maar nadien foto's kwam maken in de kerk ('Alsof we hier Manneke Pis zijn!'),
- vieringen met mensen niet op 1,5 meter maar op 20 meter van elkaar,
- de koffie na de Mis met kibbelende bejaarden en kiftende vrijwilligers,
- de bewering dat kerken leeglopen maar schouwburgen vol zitten, waar dan weer tegenover staat dat er op elke hoek een kerk ligt maar er maar één schouwburg is voor een grote

regio, waardoor het per saldo omgekeerd in de kerk drukker is dan in de schouwburg (dat zijn van die discussies waarin iedereen overal gelijk in heeft, maar niemand er iets mee opschiet),

- koorleden die er voor uitkomen dat ze al veertig jaar zingen maar niks met geloof hebben,
- uitvaarten die vooral ingevuld worden met vakantiefoto's op speciaal aangebrachte schermen,
- vaste vrijwilligers die men nooit op religieuze uit- of aanspraken heeft kunnen betrappen en dan...
- de tomeloze inzet van alles en iedereen (die nog over is) om er weer een gezellige kerst van te maken.

En dat alles in een kerk die in 2006 nog helemaal verbouwd is en tot een modern

kerkcentrum gemaakt is, toekomstproof. Met respect voor het verleden (maar wat als je geen weet hebt van het verleden?) Over smaak valt niet te twisten, maar sommige dingen zijn onverteerbaar. Met de uitstraling ging ook het geloof ter ziele en met het functionele denken van de architect was er voor enige sacraliteit geen ruimte meer...

Net als bij De Kesel: raak je gefrustreerd als bewogen katholiek als je Stolwijk uit hebt? Nope. Integendeel. Zijn haarscherp neerzetten van wat mede aan de ondergang heeft bijgedragen leest als een uitdaging om dat alles nou net niet te doen!

De moderne samenleving laat genoeg ruimtes (niches moet je tegenwoordig zeggen) om als christenen present te zijn en te getuigen. Het zal (voorlopig) zeker geen zaak zijn van primetime en volle bakken, maar 'oases' zoals mgr. Wiertz die noemde, of kleine hemeltjes her en der op

de Limburgse aarde zullen overleven en - es God bleef - leven door kunnen geven.

En de koren dan? Tja, er komt nogal eens een mail binnen met een opzegging of afmelding. Tegelijk zijn er ook op tal van plekken nieuwe kleine groepjes ontstaan die soepel door een breed repertoire heen weten te zingen. Sommige koren zijn er beter op geworden sinds ze kleiner zijn geworden. Het is niet alleen maar kommer en kwel!

Hoe we uit de strijd komen, moeten we zien. Tegelijk: als we De Kesel en Stolwijk bij elkaar optellen zie ik heel wat ruimte voor Gods Geest, die in en door ons de kerk een nieuwe toekomst wil geven! Zit 'm niet in de weg! Toekomstproof. Klein maar krachtig. Waar alles en iedereen tegen muren oploopt, begint voor ons een weg, een nieuwe weg... Toch? Jawel!

Ed Smeets

VANAF DE ORGELBANK

In veel culturen is gastvrijheid een belangrijk element in het leven. Het hoort bij je plicht naar de medemens toe. Mijn huis is jouw huis. Eet van mijn tafel en rust voordat je je weg weer vervolgt. Ik sta garant voor je veiligheid zolang je onder mijn dak verblijft.

In de Katholieke kerk is deze gastvrijheid soms wat minder voelbaar. Gesloten kerkdeuren, norse koster, soms wat “karaktervolle” priesters. Van nature is er argwaan en scepsis naar de bezoekers uit den vreemde die de kerk binnenstappen. Nu ben ik dat als organist wel gewend. In de jaren waarin ik als freelancer rondgetrokken heb, ben ik veel argwaan tegengekomen. Meestal ben je vroeg in de kerk aanwezig om het orgel uit te proberen en voel je soms het onbegrip bij de aanwezige koster.

Sinds enkele jaren speel ik ook regelmatig bij de Protestantse Kerkgemeenschap op het orgel in de diensten. In de parochie waar ik werk hebben we een prachtig samenwerkingsverband tussen onze geloofsgemeenschappen. Wat mij vanaf het begin bij de Protestantse medebroeders opvalt is de gastvrijheid. Niet alleen voor mij als organist maar ook voor de kerkbezoekers. Alhoewel, het gaat soms wel ver. Indien gewenst kan ik voor aanvang kiezen uit

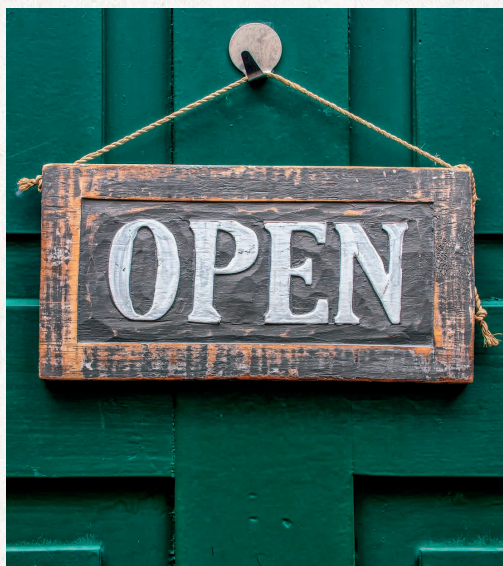
koffie en thee, een glaasje water of als het heel warm is biedt de koster mij met een lachend gezicht en een knipoog een flesje bier aan. Dit alles natuurlijk aan het orgel geserveerd. De mensen worden natuurlijk individueel welkom geheten en na afloop uitgezwaaid. Er is een groepje asielzoekers aanwezig uit Iran. Een groepje jonge

mensen die ook de gelegenheid krijgen de lezingen in de eigen taal voor te lezen (in het Farsi). Na afloop van de dienst is er gezamenlijk koffie.

Ook de plaatselijke Katholieke parochie heeft meer oog gekregen voor deze gebruiken. Gelukkig maar! Want is het niet zo dat, door met elkaar te praten,

te eten en te drinken, we meer tot elkaar komen? Elkaar leren kennen is het geheim van een succesvolle geloofsgemeenschap. Nodig mensen uit in je huis. Zet de deuren open en laat de vreemden zich verwonderen over wat wij allang weten.

Ad Voesten

Sint-Gregoriusvereniging
in het Bisdом Roermond &
Academie Rolduc

academie

ROLDUC

Blijft dit doen om Mij te gedenken

Liturgische vorming 2021-2022

Paterskerk Venray Parochiehuis Gulpen

GULPEN Kap. Pendersplein 10 **VENRAY** Leunseweg 5 van **13.00-15.30 uur**

Als katholieken vieren we op zondag de **eucharistie**. De kerk noemt deze viering **bron en hoogtepunt** van heel het christelijk leven. We **beluisteren** er het Woord van de Heer, nemen het tot ons, we **bidden, zingen** en **danken**, we **vieren** het leven, het lijden, de dood en de verrijzenis van **Jezus Christus** en we **wijden** onszelf aan Hem toe, om vanuit die zondagsviering te **leven** en te **groeien** als christenen. En dat alles omdat de Heer het zelf gevraagd heeft: '**Blijft dit doen om Mij te gedenken!**' Waarbij Hijzelf in ons midden komt.

Waarom vieren we zoals we vieren? Wat **betekenen** de afzonderlijke handelingen? Hoe staan we er zelf in? Deze **bijeenkomsten** zijn bedoeld voor allen die er zich in willen **verdiepen**: **acolieten, koster, zangers, lectors, kerkbestuurders**, mensen die de kerk **verzorgen** en **anderen** die er met hart en ziel bij **betrokken** zijn of anderszins **geïnteresseerd** zijn...

Data & onderwerpen:

GULPEN

18 september 2021:

inleiding & spiritualiteit liturgie

16 oktober 2021:

de viering van de eucharistie (1)

20 november 2021:

het kerkelijk jaar (1)

15 januari 2022:

inrichting & bouw van de kerk

5 maart 2022:

het kerkelijk jaar (2)

2 april 2022:

de viering van de eucharistie (2)

VENRAY

2 oktober 2021:

Uitvaartliturgie (1)

23 oktober 2021:

Uitvaartliturgie (2)

27 november 2021:

het getijdengebed (1)

29 januari 2022:

het getijdengebed (2)

12 maart 2022:

de Goede Week en Pasen

9 april 2022:

Pasen en Pinksteren

Aanmelding: activiteiten@sgv-roermond.nl. Men kan ook aan afzonderlijke bijeenkomsten deelnemen. Kosten € 5 per bijeenkomst ter plekke te voldoen.

Vanuit de Dienst Liturgie & Kerkmuziek worden ook - in overleg - ter plekke een drietal vormingsavonden voor Lectors en/of Acolieten aangeboden. Informatie via e.smeets@bisdom-roermond.nl.

KOORSECRETARIS - DIRIGENT - ORGANIST

- Aan alle parochiegeestelijken wordt één exemplaar van 'Koorgeleide' toegezonden.
- Elke koorsecretaris in de parochies ontvangt eveneens één exemplaar om dit binnen het koor te laten rouleren. **Mocht de adressering van het koorsecretariaat niet (meer) juist zijn, gelieve dit dan z.s.m. te melden aan sgv.onderscheidingen@gmail.com En anders per post: SGV in het bisdom Roermond, t.a.v. Jos Sijstermans, postbus 470, 6040 AL Roermond.**
- Een persoonlijk abonnement voor 4 nummers per jaargang is mogelijk door € 10,- per jaar over te maken op ons banknummer (zie onder).

LEDEN VAN DE ALGEMENE VERGADERING VAN DE SINT-GREGORIUSVERENIGING IN HET BISDOM ROERMOND

Vicaris Drs. E. Smeets pr., voorzitter

Eindstraat 6, 5801 CR Venray (0478 - 550 740) (voorzitter@sgv-roermond.nl)

Pastoor H. Notermans, secretaris

Kerkstraat 7, 6374 ES Landgraaf (045 - 531 23 78) (secretaris@sgv-roermond.nl)

Jos Sijstermans, penningmeester

Ir Lelystraat 180, 6419 XV Heerlen (06 - 109 215 45)

Mw. A. Jansen, Volksplein 90-D, 6214 PC Maastricht (043 - 321 68 92)

D. Jansen, Hoogstraat 11, 6017 AP Thorn (0475 - 562 187)

W. Leenen, Ginkelstraat 118, 5911 ES Venlo

J. Steijvers, Aldenhoven 28, 6093 HB Heythuysen (0475 - 496 456)

C. Tonnaer, Arlo 32, 6041 CJ Roermond (0475 - 582 276)

J. Vanhommerig, Deken Fabiusstraat 5, 6118 EN Nieuwstadt (046 - 888 15 70)

A. Voesten, Molenstraat 7, 5975 AE Sevenum (077 - 366 24 79)

Sint-Gregoriusvereniging in het bisdom Roermond (SGV)

Postadres: Postbus 470, 6040 AL Roermond
(ook voor het aanvragen van onderscheidingen)

Bezoekadres: Swalmerstraat 100, 6041 CZ Roermond
(secretariaat en documentatiecentrum te bezoeken, cq. telefonisch te bereiken op: **maandag-, woensdag- en vrijdagmorgen van 10.00 tot 12.00 uur**)

I.v.m. Corona is het mogelijk dat wij minder goed bereikbaar zijn. Neem in dringende gevallen contact op met secretaris@sgv-roermond.nl

Website: www.sgv-roermond.nl

E-mailadres: secretaris@sgv-roermond.nl

Telefoon: 0475 - 386 725

Bankrelatie: ABN Amro NL45ABNA0229852599

t.n.v. 'Sint-Gregoriusvereniging, postbus 470, 6040 AL Roermond'

ISSN 1383 - 7109

